

Ja to var ēst, mēs Zemgalē to varam saražot

Avots: Luminor, 2026.gada 3.augustā

Pagājušajā gadā Zemgales reģiona attīstība kopumā bija stabila un ļoti tuva Latvijas vidējam tempam, atpaliekot no Rīgas un nedaudz arī no Vidzemes, bet ievērojami apsteidzot Latgali un Kurzemi. Spilgts bija atsevišķu pilsētu un novadu sniegums, gan ar straujiem attīstības tempiem, gan ar produktiem, kas vietām saskan ar priekšstatiem par tipisku Zemgales ekonomiku, bet vietām tos pārsteidzoši lauž, izceļ Luminor bankas ekonomists Pēteris Strautiņš.

No lauksaimniecības līdz pārtikas inovācijām

Mērot pieaugumu gada laikā procentuāli, Jelgavas un Bauskas novadi pērn bija trešajā un ceturtajā vietā starp 42 Latvijas pašvaldībām, bet Jelgavas novads arī ceturtajā vietā ar eksporta uzņēmumu algu fonda pieaugumu uz iedzīvotāju eiro izteiksmē.

Zemgale priekšstatos par Latvijas ekonomisko ģeogrāfiju saistās ar pārtiku. Tiešām, skaitot kopā lauksaimniecību un pārtikas pārstrādi, to daļa eksporta ekonomikā ir lielākā reģionu starpā – ap trešdaļu. Zemgalē un jo īpaši Bauskas novadā ir raksturīga šo nozaru saplūšana uzņēmumu ietvaros. Šis reģions izteikti dominē putnkopībā. Gan lecavas *Balticovo*, gan *Ķekava Foods* ir uzņēmumi, kas vienlaikus pieskaitāmi lauksaimniecībai un pārtikas pārstrādei. Zemgalē, sevišķi Dobeles novadā, koncentrējas arī ievērojama daļa modernās cūkkopības.

Reģions apliecina, ka augstu pievienoto vērtību iespējams radīt arī salīdzinoši nelielā teritorijā, mazinot lauksaimniecības tiešo atkarību no vietējām zemes platībām, jo lopbarību iespējams piegādāt no citām teritorijām. Šāds modelis gan prasa lielākus ieguldījumus tehnoloģijās un

Luminor

ražošanas jaudās, tāpēc uzņēmumu attīstībā nozīmīga loma ir arī finansējuma pieejamībai. Reģionā top arī šobrīd tehnoloģiski interesantākais

projekts pārtikas pārstrādē jeb lauksaimnieku kooperatīva *Latraps* zirņu proteīnu rūpnīca *Asns Ingredient* Jelgavā. Līdztekus *Dobeles Dzirnavnīeks* pērn uzstādīja vēsturisku apgrozījuma rekordu visu veidu pārtikas pārstrādes uzņēmumu vidū.

Zemgales otra seja – inženierija, autobūve un koksnes produkti

Arī Jelgavas novadā lauksaimniecība ir augsti attīstīta, bet tajā izaugsmi pērn galvenokārt virzīja inženierijas nozares. Tās ir izvietotas novada daļā, kas līdz pēdējai reģionālajai reformai bija Ozolnieku novads – pašos Ozolniekos, bet visvairāk tieši gar Jelgavas pilsētas ziemeļu robežu, kur vienlaikus mazā teritorijā atrodas arī nozīmīgi piena un plastmasas pārstrādes uzņēmumi. Abās pusēs Jelgavas robežai atrodas liela daļa Latvijas autobūves jeb komponentu ražošana.

Zemgales reģionā ir divas krasi atšķirīgas daļas – “klasiskā” Zemgale ar tās plašajiem, līdzenajiem laukiem un reģiona austrumu pusi, kas vēsturiski ir daļa Sēlijas un Vidzemes. Šajā Zemgales daļā ļoti atšķiras ne tikai ainava, bet arī ekonomikas struktūra, tā daudz vairāk līdzinās Vidzemei. Te dominē mežsaimniecība un kokapstrāde. Aizkraukles novadā nozare strauji attīstījās līdz pandēmijas sākumam, kopš tā brīža tā ir pieklususi. Turpretim Jēkabpils novadā straujš kāpums bijis visu laiku kopš 2014. gada. Tagad šī pašvaldība ir otrajā vietā Latvijā aiz Rīgas pēc mežsaimniecības un kokapstrādes kopējā devuma ienākumos – tiesa, ne rēķinot uz vienu iedzīvotāju, jo šajā ziņā līderi ir citi. Nozari Jēkabpils novadā interesantu dara arī produktu dažādība – gan zāģmateriāli, gan finieris, dažādi būvgaldniecības produkti, pat skandu korpusi.

Zemgales spēcīgākie centri – Jelgava un Dobeles

Laikā kopš 2014. gada Zemgales straujāk augošā ekonomika gan procentuāli, gan naudas izteiksmē uz iedzīvotāju ir Jelgavas novads.

Luminor

Ekonomiskā loģika, kas to nosaka, ir uzņēmumu vēlme izvietot ražotnes vietās, kas ir pietiekami tuvu Rīgai, lai būtu ērta loģistika un nepieciešamības gadījumā var piesaistīt speciālistus no galvaspilsētas, bet vienlaikus pietiekami tālu, lai būtu lētāka zeme un mazāka konkurence par darbaspēku

kopumā. Uzņēmumi šādā veidā vienlaikus dzīvo divās darba tirgus pasaulēs. Otrajā un trešajā vietā Zemgalē šajā salīdzinājumā ir Dobeles un Jēkabpils novadi, trīs labākie šajā reģionā arī pārspēj Latvijas vidējo.

Vērtējot plašu rādītāju kopumu, kas ne vienmēr ir precīzi salīdzināmi, par ekonomiski attīstītāko pašvaldību visā Latvijā ārpus Rīgas reģiona var ticami uzskatīt Dobeles novadu. Tā ir vienīgā Zemgales pašvaldība, kas 2025. gada reģionu eksporta pētījumā iekļuvusi Top 7 elites grupā Latvijā, līdzās Olaines novadam un Ventspilij. Tā ir plaši diversificēta ekonomika – gan augsti attīstīta lauksaimniecība un rūpniecība, gan liela apakšnozaru daudzveidība to ietvaros. Tur darbojas uzņēmumi, kas ir starp vadošajiem Latvijā gan pārtikas pārstrādē, gan metālapstrādē un ķīmijas rūpniecībā.